

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2024 r. oświadczenia SSN Pawła Księżaka z dnia 18 stycznia 2024 r. o podstawie jego wyłączenia od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 1/24 na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. a contrario w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

postanowił:

nie uwzględnić żądania SSN Pawła Księżaka o jego wyłączenie od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 1/24.

UZASADNIENIE

W dniu 18 stycznia 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) SSN Paweł Księżak złożył „żądanie wyłączenia” od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 1/24 z uwagi na fakt uzyskania przez niego nominacji sędziowskiej na skutek udziału w procedurze przed Krajową Radą Sądownictwa w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, której to wadliwość podnosi strona postępowania w sprawie o sygn. akt I ZB 1/24.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Weryfikacja okoliczności wskazanych w oświadczeniu SSN Pawła Księżaka prowadzi do wniosku, iż nie pozwalają one na stwierdzenie zaistnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie sędziego od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZB 1/24. Sędzia nie przedstawił bowiem jakichkolwiek realnych okoliczności mogących skutkować obawą co do jego bezstronności.

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, która mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Wyłączenie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony (art. 42 § 1 k.p.k.). Jeżeli sędzia uzna, że zachodzi przyczyna wyłączająca go z mocy art. 40 k.p.k., wyłącza się, składając oświadczenie na piśmie do akt, a na jego miejsce wstępuje inny sędzia (art. 42 § 2 k.p.k.). Wyłączenie z mocy prawa od udziału w sprawie następuje natomiast jedynie w sytuacji wystąpienia okoliczności określonych w art. 40 k.p.k.

Podkreślenia wymaga, iż żądanie sędziego nie jest stricte wnioskiem o jego wyłączenie, gdyż ustawa odmiennie określa te czynności, lecz oświadczeniem wiedzy o podstawie jego wyłączenia z art. 41 § 1 k.p.k., ocena zaistnienia której należy do sądu (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2023, art. 42). Nie ulega wątpliwości, iż sędzia wyznaczony do rozpoznania danej sprawy winien powiadomić o okoliczności, która mogłaby uzasadniać jego wyłączenie na wniosek strony i stanowić podstawę ewentualnego zarzutu dotyczącego braku bezstronności przy rozpoznawaniu sprawy. Zaznaczenia wymaga jednak, iż końcowa ocena czy konkretna okoliczność stanowi podstawę wyłączenia, nie należy do informującego o jej istnieniu sędziego, lecz do weryfikującego jego oświadczenie sądu, który w trybie określonym w przepisie art. 42 k.p.k., dokonuje kontroli zasadności żądania sędziego w konkretnym układzie faktycznym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29 lutego 2016 r., SNO 82/15, LEX nr 2023791). Podkreślić w tym miejscu należy, iż wątpliwość, o której traktuje przepis art. 41 § 1 k.p.k., nie może stanowić jedynie subiektywnego przekonania określonej osoby, lecz winna być konkretna, realna, obiektywna i poddająca się zewnętrznej weryfikacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2012 r., III KK 214/11, OSNKW 2012/4/4).

Wymóg bezstronności sędziego należy rozumieć zarówno w aspekcie „braku przejawów subiektywnej stronniczości sędziego lub jego osobistych uprzedzeń”, jak i „konieczności obiektywnej bezstronności sądu, który winien dawać wystarczające gwarancje, by wykluczyć wszelkie uprawnione wątpliwości w tej mierze” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2018 r., III KK 244/17, LEX nr

2433068). Koniecznym jest przy tym zróżnicowanie obiektywnej bezstronności sędziego i jego bezstronności w odbiorze zewnętrznym, przy czym „co do odbioru zewnętrznego z reguły odwołać się można do oceny sytuacji dokonanej przez hipotetycznego, przeciętnie wykształconego, poprawnie logicznie myślącego członka społeczeństwa, który nie jest osobiście zainteresowany wynikiem procesu”, wykluczając „wszystkie te sytuacje, w których wątpliwości wobec bezstronności byłyby pochapne lub nieprawdziwe i łatwo można byłoby tego dowieść” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2009 r., III KK 257/08, LEX nr 532400).

W ocenie Sądu Najwyższego okoliczności przedstawione w oświadczeniu SSN Pawła Księżaka nie zawierają w swej treści przywołania takich faktów, które uzasadniałyby jego wyłączenie od rozpoznania niniejszej sprawy. Nie sposób bowiem uznać, że bezstronność sędziego Sądu Najwyższego podważają okoliczności związane z procedurą jego powołania na stanowisko sędziego SN i w kontekście niniejszej sprawy brak jest podstaw do przyjęcia, iż ma on z tego powodu z góry określony stosunek do wnioskodawcy w sprawie o sygnaturze I ZB 1/24, czy też osoby SSN Pawła Wojciechowskiego, który podlega procedurze badania bezstronności i niezawisłości. Sama okoliczność związana z kwestią powołania sędziego nie pozwala na przyjęcie przejawów subiektywnej stronniczości, jak również uznania, że stwarza to zagrożenie dla bezstronności orzekania lub że może takie wrażenie wywołać w odbiorze zewnętrznym. Nie wskazują bowiem, iż mogą one wzbudzić u przeciętnego i rozsądnie rozumującego obserwatora procesu uzasadnioną wątpliwość co do kierunkowego nastawienia sędziego.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[M. T.]

[ał]

